

הַלְבוֹת תְּשׁוּבָה פָּרָק ט

א. מאַחר שְׁנוֹדַע שְׁמַתָּן שְׁכָרָן שְׁלִמְצוּת וְהַטּוֹבָה שְׁנִזְכָּה לָהּ אִם שְׁמַרְנוּ דֶּרֶךְ ה' הַפֶּתוּב בַּתּוֹרָה הִיא חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאמַר "לְמַעַן יִיטֵב לָךְ, וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים" (דברים כב, ז); וְהִנֵּקְמָה שְׁנוֹקְמִין מִן הָרָשָׁעִים שְׁעִזְבוּ אֲרָחוֹת הַצֶּדֶק הַפֶּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה הִיא הַפֶּתַר, שְׁנֹאמַר "הַפֶּתַר תִּפְתָּר הַנֶּפֶשׁ הַהִיא, עֲוֹנָה בָּהּ" (במדבר טו, לא).

ב. מֶה הוּא זֶה שֶׁפֶּתוּב בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, אִם תִּשְׁמְעוּ יִגִּיעַ לָכֶם, וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ יִקְרָא אֶתְכֶם, וְכָל אוֹתָן הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּגוֹן שִׁבְעַ וָרֶעֱב, וּמִלְחָמָה וְשָׁלוֹם, וּמִלְכוּת וְשִׁפְלוּת, וְיִשִּׁיבַת הָאָרֶץ וְגִלּוּת, וְהַצִּלַּחַת מַעֲשֵׂה וְהַפְסָדוֹ, וְשָׂאֵר כָּל דְּבָרֵי הַבְּרִית.

ג. כָּל אוֹתָן הַדְּבָרִים אֱמֶת הָיוּ, וְיִהְיוּ, וּבְזִמָּן שְׁאֲנוּ עוֹשִׂין כָּל מַצּוֹת הַתּוֹרָה, יִגִּיעוּ אֵלֵינוּ טוֹבוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה כְּלָן; וּבְזִמָּן שְׁאֲנוּ עוֹבְרִין עָלֶיהֶן, תִּקְרָא אוֹתָנוּ הָרָעוֹת הַפֶּתוּבוֹת. וְאֵף עַל פִּי כֵן אֵין אוֹתָן הַטּוֹבוֹת, הֵן סוֹף מִתֵּן שְׁכָרָן שְׁלִמְצוּת; וְלֹא אוֹתָן הָרָעוֹת, הֵן סוֹף הַנִּקְמָה שְׁנוֹקְמִין מֵעוֹבֵר עַל כָּל הַמַּצּוֹת. אֲלֹא כֵךְ הוּא הַסֵּעַ הַדְּבָרִים.

ד. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָנוּ תּוֹרָה זוֹ, עֵץ חַיִּים, וְכָל הָעוֹשֶׂה כָּל הַפֶּתוּב בָּהּ, וְיִזְדַּעַזְעוּ דַּעַה גְּמוּרָה נִכּוֹנָה זֹכָה בָּהּ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא; וּלְפִי גִדָּל מַעֲשָׂיו וְגִדָּל חֲכָמָתוֹ, הוּא זֹכָה. וְהַבְּטִיחָנוּ בַּתּוֹרָה שְׁאִם נַעֲשֶׂה אוֹתָהּ בְּשִׁמְחָה וּבְטוֹבַת נֶפֶשׁ, וְנִהְיֶה בְּחֲכָמָתָהּ תָּמִיד שִׁסִּיר מִמֶּנּוּ כָּל הַדְּבָרִים הַמוֹנְעִים אוֹתָנוּ מִלַּעֲשׂוֹתָהּ, כְּגוֹן חֲלִי וּמִלְחָמָה וָרֶעֱב וְכִיּוּצָא בְּהֵן. וְיִשְׁפִּיעַ לָנוּ כָּל הַטּוֹבוֹת הַמִּתְזַקִּים אֶת יָדֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַתּוֹרָה, כְּגוֹן שִׁבְעַ וְשָׁלוֹם וּרְבוּת כֶּסֶף וְזָהָב כְּדִי שְׁלֹא נַעֲסֵק כָּל יָמֵינוּ בַּדְּבָרִים שֶׁהַגּוֹף צָרִיךְ לָהֶן, אֲלֹא נִשָּׁב פְּנוּיִים לְלַמֵּד בְּחֲכָמָה, וְלַעֲשׂוֹת הַמַּצּוֹה, כְּדִי שְׁנִזְכָּה לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בַּתּוֹרָה אַחֵר שֶׁהַבְּטִיחַ בְּטוֹבוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, "וְצִדְקָהּ, תִּהְיֶה-לָּנוּ . . .". (דברים ו, כה).

ה. וְכֵן הוֹדִיעָנוּ בַּתּוֹרָה שְׁאִם נַעֲזֹב הַתּוֹרָה מִדַּעֲתָנוּ וְנַעֲסֵק בַּהֲבִלֵי הַזִּמָּן, כַּעֲנִין שְׁנֹאמַר "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרוּן וַיִּבְעֹט" (דברים לב, טו) שְׁדִין הָאֱמֶת יִסִּיר מִן הָעוֹזְבִים כָּל טוֹבוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהֵן חֲזָקוֹ יָדֵיהֶם לְבָעֵט, וּמִבִּיא עָלֶיהֶן כָּל הָרָעוֹת הַמוֹנְעִים אוֹתָן מִלְּקִנּוֹת הָעוֹלָם הַבָּא, כְּדִי שִׁיאֲבִדוּ בְּרָשָׁעִים. הוּא שֶׁפֶּתוּב בַּתּוֹרָה, "וְעַבַּדְתָּ אֶת-אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנוּ ה' בְּךָ" (דברים כח, מח), "תַּחַת, אֲשֶׁר לֹא-עַבַּדְתָּ אֶת-ה'" (דברים כח, מז).

ו. נִמְצָא פְּרוּשׁ כָּל אוֹתָן הַבְּרָכוֹת וְהַקְלָלוֹת, עַל דֶּרֶךְ זֶה: כְּלוֹמַר אִם עַבַּדְתָּם אֶת ה' בְּשִׁמְחָה, וּשְׁמִרְתֶּם דְּרָכּוֹ מִשְׁפִּיעַ לָכֶם הַבְּרָכוֹת הָאֵלוֹ וּמִרְחִיק הַקְלָלוֹת, עַד שֶׁתִּהְיוּ פְּנוּיִים לַהֲתַחַכֵּם בַּתּוֹרָה וְלַעֲסֵק בָּהּ, כְּדִי שֶׁתִּזְכּוּ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיִיטֵב לָךְ לָעוֹלָם שְׁכָלוֹ טוֹב וְתֹאֲרִיךְ יָמִים לָעוֹלָם שְׁכָלוֹ אֲרוּךְ. וְנִמְצָאתָם זֹכִין לְשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, לַחַיִּים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה הַמִּבִּיאִין לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: שְׁאִם לֹא יִקְנֶה הִנֵּה חֲכָמָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֵין לוֹ בְּמֶה יִזְכָּה, שְׁנֹאמַר "כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן, וְדַעַת וְחֲכָמָה, בְּשָׂאוֹל . . .". (קוהלת ט, י).

ז. וְאִם עֲזַבְתֶּם אֶת ה' וּשְׁגִיתֶם בְּמֵאֲכָל וּמִשְׁקָה וּזְנוּת וְדוּמָה לָהֶם מִבִּיא עֲלֵיכֶם כָּל הַקְלָלוֹת הָאֵלוֹ וּמִסִּיר כָּל הַבְּרָכוֹת, עַד שֶׁיִּכְלּוּ יְמֵיכֶם בְּבִהְלָה וּפְחָד, וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם לֵב פְּנוּי וְלֹא גּוֹף

שָׁלֵם לַעֲשׂוֹת הַמַּצּוֹת, כְּדִי שְׁתַּאבְּדוּ מִחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֶּא. וְנִמְצָא
שֶׁאֲבָדְתֶּם שְׁנֵי עוֹלָמוֹת: שְׁבִזְמָן שְׁאָדָם טָרֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּחִלִּי
וּבְמַלְחָמָה וְרַעְבוֹן, אֵינוֹ מִתְעַסֵּק לֹא בְּחֻכְמָה וְלֹא בְּמַצּוֹה שֶׁבָּהֶן
זוֹכִין לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֶּא.

ח. וּמִפְּנֵי זֶה הִתְאַוּ כָּל יִשְׂרָאֵל נְבִיאֵיהֶם וְחֻכְמֵיהֶם יָמוּת הַמֶּלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, כְּדִי שְׁיִנּוּחֻ מַמְלָכוֹת הָרָשָׁעָה שְׁאֵינָה מִנַּחֵת לָהֶן
לְיִשְׂרָאֵל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּבַמַּצּוֹת כַּהֲגֵן, וַיִּמְצְאוּ לָהֶן מִרְגּוּעַ
וַיִּרְבוּ בְּחֻכְמָה, כְּדִי שְׁיִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֶּא.

ט. לְפִי שְׁבָאוֹתֵן הַיָּמִים תִּרְבֶּה הַדַּעָה וְהַחֻכְמָה וְהָאֱמֶת שֶׁנֶּאֱמַר
”כִּי-מִלֵּאָה הָאָרֶץ, דַּעָה אֶת-ה’” (ישעיהו יא, ט), וְנֶאֱמַר ”וְלֹא
יִלְמְדוּ עוֹד, אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת-אָחִיו” (ירמיהו לא, לג),
וְנֶאֱמַר ”וְהִסְרֹתִי אֶת-לֵב הָאֶבֶן, מִבְּשָׂרָכֶם” (יחזקאל לו, כו).
מִפְּנֵי שְׁאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁיַעֲמֹד מְזֻרַע דְּוִיד בַּעַל חֻכְמָה יִהְיֶה יָתֵר
מִשְׁלֹמֹה, וְנִבְיָא גָדוֹל הוּא קָרוֹב מִמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ; וְלִפְיֶכָּךְ יִלְמַד כָּל
הָעָם וַיּוֹרֶה אוֹתָם דֶּרֶךְ ה’, וַיְכוּאוּ כָּל הַגּוֹיִים לְשִׁמְעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר
”וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, נִכּוֹן יִהְיֶה הָרַב בֵּית-ה’ בְּרֹאשׁ הַהָרִים”
(ישעיהו כב, ב).

י. וְסוֹף הַשָּׁכָר כָּלוּ וְהַטּוֹבָה הָאֲחֵרוֹנָה שְׁאִין לָהּ הַפֶּסֶק וְלֹא
גִּרְעוֹן, הוּא חַיֵּי הָעוֹלָם הַבֶּא; אֲבָל יָמוּת הַמְּשִׁיחַ הוּא הָעוֹלָם
הַזֶּה וְעוֹלָם כְּמִנְהַגוֹ הוֹלֵךְ, אֲלֹא שֶׁהַמְּלָכוֹת תַּחֲזֹר לְיִשְׂרָאֵל. וְכִבְּר
אָמְרוּ חֻכְמִים הָרָאשׁוֹנִים, אֵין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְיָמוּת הַמְּשִׁיחַ
אֲלֹא שְׁעָבוֹד מַלְכוּת בְּלִבָּד.